

SAOPŠTENJE KOMISIJE

Kriterijumi za analizu državne pomoći za pospješivanje sprovođenja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa spojive sa unutrašnjim tržištem
(2014/C 188/02)

1. UVOD

1. Ovim saopštenjem daju se smjernice za ocjenjivanje u skladu sa pravilima o državnoj pomoći javnog finansiranja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa (VPZEI).
2. Važni projekti od zajedničkog evropskog interesa mogu predstavljati vrlo važan doprinos ekonomskom rastu, otvaranju radnih mjesta i konkurentnosti industrije i ekonomije Unije s obzirom na njihove pozitivne efekte prelivanja na unutrašnje tržište i društvo Unije.
3. Važni projekti od zajedničkog evropskog interesa omogućavaju udruživanje znanja, stručnosti, finansijskih sredstava i privrednih subjekata iz cijele Unije da bi se prevazišli važni tržišni ili sistemski nedostaci i društveni izazovi koji se inače ne bi mogli riješiti. Osmišljeni su u cilju udruživanja javnog i privatnog sektora radi sprovođenja velikih projekata koji Uniji i njenim građanima donose znatne koristi.
4. Važni projekti od zajedničkog evropskog interesa mogu biti relevantni za sve politike i mjere koje ispunjavaju zajedničke evropske ciljeve, naročito u pogledu ciljeva strategije Evropa 2020. ⁽¹⁾, vodećih inicijativa Unije i ključnih oblasti za ekonomski rast kao što su ključne generičke tehnologije ⁽²⁾.
5. Inicijativa za modernizaciju državne pomoći (SAM) ⁽³⁾ poziva na usmjeravanje državne pomoći na ciljeve od zajedničkog evropskog interesa u skladu sa prioritetima strategije Evropa 2020. da bi se riješili tržišni nedostaci ili drugi važni sistemski nedostaci koji sprečavaju podsticanje rasta i otvaranja novih radnih mjesta i razvoj integrisanog, dinamičnog i konkurentnog unutrašnjeg tržišta. Često je potrebno da u sprovođenju važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa u velikoj mjeri učestvuju javni organi jer u protivnom tržište ne bi finansiralo te projekte. U slučaju da javno finansiranje takvih projekata predstavlja državnu pomoć, ovim se saopštenjem utvrđuju važeća pravila kako bi se obezbijedilo da se očuvaju jednaki konkurentni uslovi na unutrašnjem tržištu.
6. Pravila o javnom finansiranju važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa već su utvrđena u Okviru za istraživanje, razvoj i inovacije ⁽⁴⁾ i Smjernicama o državnoj pomoći za zaštitu životne sredine ⁽⁵⁾ u kojima se daju smjernice za primjenu člana 107 stav 3 tačka (b) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (u daljem tekstu: Ugovor). Modernizacija državne pomoći predstavlja dobru priliku za ažuriranje i konsolidaciju postojećih smjernica u jedinstvenom dokumentu kako bi se uskladile sa ciljevima strategije Evropa 2020. i ciljevima modernizacije državne pomoći i proširile na druge oblasti u kojima bi se mogle primijeniti. Ovo saopštenje stoga zamjenjuje sve postojeće odredbe o važnim projektima od zajedničkog evropskog interesa. Na taj se način ovim saopštenjem državama članicama daju posebne i interdisciplinarnе smjernice usmjerene na podsticanje razvoja važnih projekata saradnje kojima se promovišu zajednički evropski interesi.
7. Članom 107 stav 3 tačka (b) Ugovora propisano je da se pomoć za pospješivanje sprovođenja važnog projekta od zajedničkog evropskog interesa može smatrati spojivom sa unutrašnjim tržištem. U skladu sa tim, ovim saopštenjem propisane su smjernice o kriterijumima koje će Komisija primjenjivati na ocjenjivanje državne pomoći za pospješivanje sprovođenja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa. Njime se prvo određuje područje primjene a onda navodi lista kriterijuma koje će Komisija koristiti prilikom ocjenjivanja prirode i važnosti tih projekata za potrebe primjene člana 107 stav 3 tačka (b) Ugovora. Zatim se objašnjava kako će Komisija ocjenjivati spojivost javnog finansiranja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa u skladu sa pravilima o državnoj pomoći.
8. Ovim saopštenjem ne isključuje se mogućnost da se može utvrditi da je pomoć za pospješivanje sprovođenja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa spojiva sa unutrašnjim tržištem i na osnovu drugih odredaba Ugovora, naročito na osnovu člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora i pravila za sprovođenje tih odredaba. Okvir za državnu pomoć se trenutno modernizuje kako bi se državama članicama ponudile veće mogućnosti za subvencionisanje važnih projekata kojima se otklanjaju tržišni nedostaci i kohezioni izazovi u različitim oblastima da bi se podstakao održivi rast i otvaranje novih radnih mjesta. Međutim, tim odredbama možda se neće u potpunosti obuhvatiti važnost, specifičnosti i obilježja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa, za koje mogu biti potrebne posebne odredbe o prihvatljivosti i spojivosti, kao i procesne odredbe, koje su utvrđene u ovom saopštenju.

2. PODRUČJE PRIMJENE

9. Ovo saopštenje primjenjuje se na važne projekte od zajedničkog evropskog interesa u svim sektorima privrednih djelatnosti.
10. Ovo saopštenje ne primjenjuje se:

¹ Saopštenje Komisije „Evropa 2020. – Strategija za pametan, održiv i inkluzivan rast”, COM(2010) 2020 konačna verzija, 3.3.2010.

² Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Evropska strategija za ključne generičke tehnologije – most prema rastu i novim radnim mjestima”, COM(2012) 341 konačna verzija, 26.6.2012.

³ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona, „Modernizacija državne pomoći u EU (SAM)”, COM(2012) 209 konačna verzija, 8.5.2012.

⁴ Okvir Zajednice za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (SL C 323, 30.12.2006, str. 1).

⁵ Smjernice Zajednice o državnoj pomoći za zaštitu životne sredine (SL C 82, 1.4.2008, str. 1).

- (a) na mjere koje se odnose na pomoć privrednim društvima u poteškoćama, kako su utvrđena u smjernicama za spašavanje i restrukturiranje ⁽⁶⁾ ili bilo kojim naknadnim smjernicama, kako su izmijenjene ili zamijenjene;
- (b) na mjere koje se odnose na pomoć privrednim društvima koja su predmet neizmirenog naloga za povraćaj sredstava na osnovu prethodne odluke Komisije kojom je pomoć proglašena nezakonitom i nespojivom sa unutrašnjim tržištem;
- (c) na mjere pomoći koje same po sebi, zbog povezanih uslova ili načina finansiranja, podrazumijevaju neizbježnu povredu prava Unije⁽⁷⁾, a naročito:
- mjere pomoći kod kojih je dodjeljivanje pomoći uslovljeno obavezom korisnika da ima sjedište u određenoj državi članici ili da većina njegovih poslovnih jedinica bude u toj državi članici,
 - mjere pomoći kod kojih je dodjeljivanje pomoći uslovljeno obavezom korisnika da upotrebljava domaću robu ili usluge,
 - mjere pomoći kojima se korisniku ograničava mogućnost da koristi rezultate istraživanja, razvoja i inovacija u drugim državama članicama.

3. KRITERIJUMI PRIHVATLJIVOSTI

11. Prilikom odlučivanja da li je određeni projekat obuhvaćen područjem primjene člana 107 stav 3 tačka (b) Ugovora primjenjuju se sljedeći kriterijumi:

3.1. Definicija projekta

12. Predlog pomoći odnosi se na samo jedan projekat koji ima jasno definisane ciljeve i uslove sprovođenja, uključujući učesnike u projektu i finansiranje ⁽⁸⁾.
13. Komisija može smatrati prihvatljivim i „integrisani projekat”, to jeste grupu pojedinačnih projekata uključenih u zajedničku strukturu, plan ili program koji ima isti cilj i zasniva se na usklađenom sistemskom pristupu. Pojedinačni sastavni djelovi integrisanog projekta mogu se odnositi na odvojene nivoe dobavljačkog lanca, ali moraju biti komplementarni i neophodni za postizanje važnog evropskog cilja ⁽⁹⁾.

3.2. Zajednički evropski interes

3.2.1. Opšti kumulativni kriterijumi

14. Projekat mora na konkretan, jasan i prepoznatljiv način doprinosti ostvarenju jednog ili više ciljeva Unije i mora imati znatan uticaj na konkurentnost Unije, održivi rast, rješavanje društvenih izazova ili stvaranje vrijednosti širom Unije.
15. Projekat mora predstavljati važan doprinos ciljevima Unije, na primjer, time što je od ključne važnosti za strategiju Evropa 2020, Evropski istraživački prostor, Evropsku strategiju za ključne generičke tehnologije ⁽¹⁰⁾, Energetsku strategiju za Evropu ⁽¹¹⁾, okvir za klimatsku i energetska politiku do 2030. ⁽¹²⁾, Evropsku strategiju energetske sigurnosti ⁽¹³⁾, Elektronsku strategiju za Evropu, transevropske saobraćajne i energetske mreže, vodeće inicijative Unije kao što su Unija inovacija ⁽¹⁴⁾, Digitalna agenda za Evropu ⁽¹⁵⁾, Resursno efikasna Evropa ⁽¹⁶⁾ ili Integrisana industrijska politika za eru globalizacije ⁽¹⁷⁾.
16. Projekat obično mora da uključuje više od jedne države članice ⁽¹⁸⁾ i njegove koristi ne smiju biti ograničene na države članice koje ga finansiraju, već se moraju širiti i na veliki dio Unije. Koristi projekta moraju biti jasno definisane na konkretan i prepoznatljiv način ⁽¹⁹⁾.

⁶ Smjernice Zajednice o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje privrednih društava u poteškoćama (SL C 244, 1.10.2004, str. 2). Kako je objašnjeno u tački 20 tih smjernica, budući da je ugroženo njegovo samo postojanje, privredno društvo u poteškoćama ne može se smatrati odgovarajućim sredstvom za promovisanje drugih ciljeva javne politike sve dok se ne obezbijedi njegova održivost.

⁷ V. na primjer predmet C-156/98 *Njemačka protiv Komisije* [2000] Recueil I-6857, tačka 78 i predmet C-333/07 *Régie Networks protiv Rhone Alpes Bourgogne* [2008] Recueil I-10807, tač. 94–116.

⁸ U slučaju istraživanja i razvoja, kada se dva ili više projekata ne mogu jasno razdvojiti jedan od drugog, a naročito kada nije vjerovatno da ti projekti svaki posebno mogu ostvariti tehnološki uspjeh, moraju se smatrati jednim projektom. Pomoć za projekat koja dovodi samo do promjene lokacije projekta unutar Evropskog ekonomskog prostora (EEP) bez promjene prirode, veličine ili obima projekta neće se smatrati spojivom.

⁹ Dalje u tekstu pojedinačni projekat i integrisani projekat nazivaju se „projektom”.

¹⁰ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Evropska strategija za ključne generičke tehnologije – most prema rastu i novim radnim mjestima”, COM(2012) 341 konačna verzija, 26.6.2012.

¹¹ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Energija 2020 – Strategija za konkurentnu, održivu i sigurnu energiju”, COM(2010) 639 konačna verzija.

¹² Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Okvir za klimatsku i energetska politiku za period 2020–2030”, COM(2014) 15 konačna verzija.

¹³ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu i Savjetu, „Evropska strategija energetske sigurnosti”, COM(2014) 330 konačna verzija.

¹⁴ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Vodeća inicijativa strategije Evropa 2020. – Unija inovacija”, COM(2010) 546 konačna verzija, 6.10.2010.

¹⁵ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Digitalna agenda za Evropu”, COM(2010) 245 konačna verzija/2, 26.8.2010.

¹⁶ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Resursno efikasna Evropa – vodeća inicijativa iz strategije Evropa 2020”, COM(2011) 21, 26.1.2011.

¹⁷ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona: „Integrisana industrijska politika za eru globalizacije – stavljanje konkurentnosti i održivosti u centar pažnje”, COM(2010) 614 konačna verzija, 28.10.2010.

¹⁸ Osim međusobno povezanih istraživačkih infrastruktura i projekata TEN-T koji su od presudne transnacionalne važnosti jer su dio fizički povezane prekogranične mreže ili su ključni za poboljšanje upravljanja prekograničnim saobraćajem ili interoperabilnosti.

17. Koristi projekta ne smiju biti ograničene na uključena privredna društva ili na dati sektor, već moraju imati širi značaj i primjenu u evropskoj ekonomiji ili društvu kroz pozitivne efekte prelivanja (kao što su sistemski efekti na više nivoa vrijednosnog lanca ili na uzlaznim/silaznim tržištima, ili alternativna upotreba u drugim sektorima ili prelazak na drugi način prevoza) koji su jasno definisani na konkretan i prepoznatljiv način.

18. Projekat mora sufinansirati korisnik.

19. Projekat mora poštovati načelo postepenog ukidanja subvencija štetnih za životnu sredinu, na koje ukazuje Mapa puta za resursnu efikasnost ⁽²⁰⁾, kao i nekoliko zaključaka Savjeta ⁽²¹⁾.

3.2.2. Opšti pozitivni indikatori

20. Pored kumulativnih kriterijuma iz odjeljka 3.2.1, Komisija će zauzeti povoljniji stav:

- (a) ako je projekat osmišljen na način da se omogući učešće svim zainteresovanim državama članicama, uzimajući u obzir vrstu projekta, cilj koji se nastoji ostvariti i potrebe za finansiranjem;
- (b) ako je u izradu projekta uključena Komisija ili bilo koje pravno tijelo na koje je Komisija prenijela svoja ovlašćenja, kao što je Evropska investiciona banka;
- (c) ako je u izbor projekta uključena Komisija ili bilo koje pravno tijelo na koje je Komisija prenijela svoja ovlašćenja, pod uslovom da to tijelo u tu svrhu djeluje kao struktura za sprovođenje;
- (d) ako je u strukturu upravljanja projektom uključena Komisija, ili bilo koje pravno tijelo na koje je Komisija prenijela svoja ovlašćenja, i nekoliko država članica;
- (e) ako projekat podrazumijeva važno saradničko međudjelovanje u smislu broja partnera, uključenosti organizacija iz različitih sektora, ili uključenosti privrednih društava različitih veličina;
- (f) ako se projekat sufinansira iz fonda Unije ⁽²²⁾.

3.2.3. Posebni kriterijumi

21. Projekti istraživanja, razvoja i inovacija moraju biti vrlo inovativne prirode ili predstavljati važnu dodatnu vrijednost u smislu istraživanja, razvoja i inovacija u odnosu na posljednja tehnološka dostignuća u datom sektoru.

22. Projekti koji podrazumijevaju industrijsku upotrebu moraju omogućiti razvoj novog proizvoda ili usluge sa velikim udjelom istraživačkog i inovacionog sadržaja i/ili uvođenje bitno inovativnog procesa proizvodnje. Redovna nadgradnja postojećih objekata bez inovativne dimenzije i razvoj novijih verzija postojećih proizvoda ne smatraju se važnim projektom od zajedničkog evropskog interesa.

23. Projekti u oblasti zaštite životne sredine, energetike ili saobraćaja moraju biti od velike važnosti za strategiju životne sredine, energetike (uključujući sigurnost snabdijevanja energijom) ili saobraćajnu strategiju Unije ili pak znatno doprinositi unutrašnjem tržištu, uključujući i te sektore, ali ne ograničavajući se na njih.

3.3. Važnost projekta

24. Da bi se smatrao važnim projektom od zajedničkog evropskog interesa, projekat mora da bude važan u kvantitativnom ili kvalitativnom smislu. Treba da bude naročito važan po veličini ili obimu i/ili da podrazumijeva veoma visok stepen tehnološkog ili finansijskog rizika.

4. KRITERIJUMI SPOJIVOSTI

25. Prilikom ocjenjivanja spojivosti pomoći za pospješivanje sprovođenja važnog projekta od zajedničkog evropskog interesa sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačka (b) Ugovora, Komisija će uzeti u obzir sljedeće kriterijume ⁽²³⁾.

26. Komisija će sprovesti test vaganja kako bi ocijenila da li očekivani pozitivni efekti prevazilaze moguće negativne efekte kako je navedeno niže u tekstu.

27. Imajući u vidu prirodu projekta, Komisija može smatrati da se prisustvo tržišnog nedostatka ili drugih važnih sistemskih nedostataka, kao i doprinos zajedničkom evropskom interesu, podrazumijeva ukoliko projekat ispunjava kriterijume prihvatljivosti iz odjeljka 3 ovog saopštenja.

¹⁹ Sama činjenica da projekat sprovode privredna društva u različitim zemljama ili da istraživačku infrastrukturu kasnije koriste privredna društva sa sjedištem u različitim državama članicama nije dovoljna da se projekat smatra važnim projektom od zajedničkog evropskog interesa. Sud je podržao politiku Komisije da se projekat može opisati kao projekat od zajedničkog evropskog interesa za potrebe člana 107 stav 3 tačka (b) kada je dio transnacionalnog evropskog programa koji zajednički podržava više vlada država članica ili proizilazi iz usklađenog djelovanja više država članica u borbi protiv zajedničke prijetnje. Spojeni predmeti C-62/87 i 72/87 *Exécutif régional wallon i SA Glaverbel protiv Komisije* [1988] Recueil 1573, tačka 22.

²⁰ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu i Komitetu regiona; „Mapa puta za resursno efikasnu Evropu”, COM(2011) 571 konačna verzija, 20.9.2011.

²¹ Zaključcima Evropskog savjeta od 23. maja 2013. godine potvrđena je, na primjer, potreba za postepenim ukidanjem subvencija štetnih za životnu sredinu ili ekonomiju, uključujući one za fosilna goriva, kako bi se podstakla ulaganja u novu i inteligentnu energetska infrastrukturu.

²² Finansijska sredstva Unije kojima centralno upravljaju institucije, agencije, zajednička preduzeća ili drugi organi Unije, a koja nijesu neposredno ili posredno pod kontrolom država članica ne predstavljaju državnu pomoć.

²³ Po mišljenju Suda pravde, Komisija ima diskreciono pravo u pogledu ocjene spojivosti važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa. Spojeni predmeti C-62/87 i 72/87 *Exécutif régional wallon i SA Glaverbel protiv Komisije* [1988] Recueil 1573, tačka 21.

4.1. Neophodnost i proporcionalnost pomoći

28. Pomoć ne smije subvencionirati troškove projekta koje bi privredno društvo ionako imalo i ne smije nadoknađivati uobičajeni poslovni rizik privredne djelatnosti. Bez pomoći realizacija projekta trebalo bi da bude nemoguća, ili bi trebalo da se realizuje u manjoj veličini ili obimu ili na drukčiji način čime bi se znatno ograničile očekivane koristi (²⁴). Pomoć će se smatrati proporcionalnom samo ako se isti rezultat ne bi mogao ostvariti s manje pomoći.
29. Država članica Komisiji mora dostaviti odgovarajuće informacije o projektu kojem je dodijeljena pomoć, kao i sveobuhvatan opis hipotetičkog scenarija koji odgovara situaciji u kojoj nijedna država članica nije dodijelila pomoć. Hipotetički scenario može se sastojati od odsustva alternativnog projekta ili jasno definisanog i dovoljno predvidljivog alternativnog projekta koji korisnik razmatra u okviru svog internog donošenja odluka i može se odnositi na alternativni projekat koji se u potpunosti ili djelimično sprovodi izvan Unije.
30. Ukoliko ne postoji alternativni projekat, Komisija će provjeriti prelazi li iznos pomoći najmanji iznos potreban da projekat kojem se dodjeljuje pomoć bude dovoljno rentabilan, na primjer tako da omogući ostvarivanje interne stope prinosa koja odgovara mjerilu uspješnosti ili minimalnoj prihvatljivoj stopi prinosa za određeni sektor ili određeno privredno društvo. U tu svrhu mogu se koristiti i uobičajene stope prinosa koje korisnik zahtijeva u drugim projektima ulaganja slične vrste, njegovi troškovi kapitala u cjelini ili prinosi koji su uobičajeni u datom sektoru. Svi relevantni očekivani troškovi i koristi moraju se uzeti u obzir za vrijeme cjelokupnog trajanja projekta.
31. Maksimalni nivo pomoći određuje se s obzirom na utvrđeni manjak finansijskih sredstava u odnosu na opravdane troškove. Ako je to opravdano analizom manjka finansijskih sredstava, intenzitet pomoći mogao bi da dostigne i 100 % opravdanih troškova. Manjak finansijskih sredstava odnosi se na razliku između pozitivnih i negativnih novčanih tokova tokom cjelokupnog trajanja ulaganja, diskontovanih na njihovu tekuću vrijednost na osnovu odgovarajućeg diskontnog faktora koji odražava stopu prinosa koja je potrebna da bi korisnik sproveo projekat, naročito s obzirom na postojeće rizike. Opravdani troškovi utvrđeni su u Prilogu (²⁵).
32. Ako se dokaže, na primjer na osnovu internih dokumenata privrednog društva, da se korisnik pomoći suočava sa jasnim izborom između sprovođenja projekta za koji bi primio pomoć ili sprovođenja alternativnog projekta bez pomoći, Komisija će uporediti očekivane neto sadašnje vrijednosti ulaganja u projekat koji prima pomoć i hipotetički projekat, uzimajući u obzir vjerovatnoću pojave različitih poslovnih scenarija.
33. Komisija će u svojoj analizi uzeti u obzir sljedeće elemente:
- (a) **opis planirane promjene:** država članica treba precizno da opiše promjenu u ponašanju za koju se očekuje da će proisteći iz državne pomoći, to jeste da li je pokrenut novi projekat ili je povećana veličina, obim ili brzina sprovođenja projekta. Promjena ponašanja mora se utvrditi upoređivanjem očekivanog ishoda i nivoa planirane djelatnosti s pomoći i bez nje. Razlika između ta dva scenarija ukazuje na uticaj mjere pomoći i na njen podsticajni efekat;
 - (b) **nivo rentabilnosti:** kada projekat, sam po sebi, ne bi bio dovoljno rentabilan da ga privredno društvo sprovede, ali bi donio značajne koristi za društvo, vjerovatnije je da pomoć ima podsticajni efekat.
34. Da bi se otklonila stvarna ili potencijalna, neposredna ili posredna narušavanja međunarodne trgovine, Komisija može uzeti u obzir činjenicu da su, direktno ili indirektno, konkurenti koji se nalaze van Unije primili (u prethodne tri godine) ili će primiti pomoć ekvivalentnog intenziteta za slične projekte. Međutim, kada je vjerovatno da će, imajući u vidu posebnu prirodu predmetnog sektora, narušavanje međunarodne trgovine nastupiti nakon više od tri godine, referentni period može se shodno tome produžiti. Ako je to moguće, predmetna država članica dostavlja Komisiji dovoljne informacije da joj omogući da ocijeni situaciju, a naročito u pogledu potrebe da se uzme u obzir konkurentna prednost koju uživa konkurent iz treće zemlje. U slučaju da Komisija nema dokaze koji se odnose na dodijeljenu ili predloženu pomoć, svoju odluku može donijeti i na osnovu posrednih dokaza.
35. Prilikom prikupljanja dokaza Komisija može koristiti svoja istražna ovlaštenja (²⁶).
36. Instrument pomoći mora se izabrati s obzirom na tržišni nedostatak i druge važne sistemske nedostatke koji se tim instrumentom nastoje otkloniti. Ako je, na primjer, osnovni problem nemogućnost pristupa finansiranju, države članice trebalo bi obično da pribjegnu pomoći u obliku podrške likvidnosti, kao što je zajam ili garancija (²⁷). Ako privrednom društvu treba obezbijediti i određeni stepen podjele rizika, izabrani instrument pomoći obično bi trebalo da bude otplativi predujam. Otplativi instrumenti pomoći uglavnom će se smatrati pozitivnim indikatorom.
37. Kada je to prikladno, u analizi treba uzeti u obzir ciljeve energetske sigurnosti i energetske efikasnosti.
38. Komisija će povoljnije razmatrati projekte koji budu uključivali znatan sopstveni doprinos korisnika ili nezavisnih privatnih investitora. Doprinos u materijalnoj i nematerijalnoj imovini kao i zemljištu obračunava se po tržišnoj cijeni.
39. Izbor korisnika u konkurentnom, transparentnom i nediskriminatornom tenderskom postupku smatraće se pozitivnim indikatorom.

4.2. Sprečavanje neopravdanog narušavanja konkurencije i test vaganja

40. Države članice trebalo bi da dostave dokaze da predložena mjera pomoći predstavlja odgovarajući instrument politike za ostvarivanje cilja projekta. Mjera pomoći neće se smatrati odgovarajućom ako je isti rezultat moguće ostvariti drugim instrumentima politike ili drugim vrstama instrumenata pomoći kojima se manje narušava konkurencija.

²⁴ Zahtjev za pomoć mora biti dostavljen prije početka radova, to jest početka građevinskih radova u okviru ulaganja ili prve čvrste obaveze da se naruči oprema ili druge obaveze zbog koje ulaganje nije moguće opozvati, zavisno od toga što nastupi prije. Kupovina zemljišta i pripremni radovi kao što je pribavljanje dozvola i obavljanje preliminarne studije izvodljivosti ne smatraju se početkom radova.

²⁵ U slučaju integrisanog projekta opravdani troškovi moraju se detaljno navesti na nivou svakog projekta posebno.

²⁶ V. član 1 stav 3 Regulative Savjeta (EU) br. 734/2013 od 22. jula 2013. godine o izmjeni Regulative (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu člana 93 Ugovora o EZ (SL L 204, 31.7.2013, str. 15).

²⁷ Pomoć u obliku garancija mora biti vremenski ograničena, a za pomoć u obliku zajma treba koristiti periode otplate.

41. Pomoć se smatra spojivom ako su negativni efekti mjere pomoći u smislu narušavanja konkurencije i uticaja na trgovinu između država članica ograničeni i ako ih prevazilaze pozitivni efekti u smislu doprinosa cilju od zajedničkog evropskog interesa.
42. Prilikom ocjenjivanja negativnih efekata mjere pomoći Komisija će svoju analizu usmjeriti na predvidljivi uticaj koji bi pomoć mogla da ima na konkurenciju između privrednih društava na dotičnim tržištima proizvoda, uključujući uzlazna i silazna tržišta, kao i na rizik od prekomjernog kapaciteta.
43. Komisija će ocijeniti rizik od zatvaranja tržišta i dominantnog položaja, naročito u slučaju odsustva rezultata istraživanja ili u slučaju ograničenog širenja tih rezultata. U projektima koji uključuju izgradnju infrastrukture ⁽²⁸⁾ mora se obezbijediti otvoren i nediskriminatorni pristup infrastrukturi, kao i nediskriminatorno određivanje cijena ⁽²⁹⁾.
44. Komisija će ocijeniti moguće negativne efekte na trgovinu uključujući rizik da se države članice takmiče za subvencije koji se može pojaviti naročito u vezi sa izborom lokacije.

4.3. Transparentnost

45. Države članice obezbjeđuju da se na sveobuhvatnoj internet stranici o državnoj pomoći, na nacionalnom ili regionalnom nivou, objavljuje sljedeće:
- (a) tekst mjere pomoći i njenih odredaba o sprovođenju, ili link na taj tekst;
 - (b) naziv davaoca ili davalaca pomoći;
 - (c) naziv pojedinačnog korisnika, oblik i iznos pomoći dodijeljene svakom korisniku, datum dodjele, vrsta privrednog društva (MSP/veliko privredno društvo); region u kojem se korisnik nalazi (na nivou NUTS II); kao i glavni privredni sektor u kojem privredno društvo korisnik obavlja svoje djelatnosti (na nivou grane NACE) ⁽³⁰⁾.
46. Taj se zahtjev može zanemariti za dodjele individualne pomoći manje od 500 000 EUR. Te informacije moraju se objaviti nakon donošenja odluke o dodjeli pomoći, moraju se čuvati najmanje 10 godina i moraju biti dostupne široj javnosti bez ograničenja ⁽³¹⁾. Od država članica neće se zahtijevati da dostave prethodno navedene informacije prije 1. jula 2016.

5. ZAVRŠNE ODREDBE

5.1. Obaveza prijavljivanja

47. U skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora, države članice moraju unaprijed obavijestiti Komisiju o svim planiranim dodjelama ili izmjenama državne pomoći, uključujući pomoć za važan projekat od zajedničkog evropskog interesa.
48. Države članice koje učestvuju u istom važnom projektu od zajedničkog evropskog interesa pozvane su da, kad god je to moguće, Komisiji podnesu zajedničku prijavu.

5.2. Naknadna evaluacija i izvještavanje

49. O sprovođenju projekta treba redovno izvještavati. Kada je to potrebno, Komisija može zatražiti da se sprovede naknadna evaluacija.

5.3. Stupanje na snagu, važenje i revizija

50. Ovo saopštenje primjenjivaće se od 1. jula 2014. do 31. decembra 2020. godine.
51. Komisija će načela iz ovog saopštenja primjenjivati na sve prijavljene projekte pomoći o kojima mora donijeti odluku nakon objavljivanja Saopštenja u „Službenom listu Evropske unije“, čak i ukoliko su projekti bili prijavljeni prije njegovog objavljivanja.
52. U skladu sa Obavještenjem o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne pomoći ⁽³²⁾, Komisija će u slučaju neprijavljene pomoći primijeniti ovo saopštenje ukoliko je pomoć dodijeljena nakon njegovog stupanja na snagu, a u svim drugim slučajevima pravila koja su na snazi u vrijeme kada je pomoć dodijeljena.
53. Komisija može odlučiti da izmijeni ovo saopštenje kad god to bude potrebno iz razloga povezanih sa politikom konkurencije ili da bi se uzele u obzir druge politike Unije, međunarodne obaveze, nove okolnosti na tržištima, ili iz bilo kog drugog opravdanog razloga.

²⁸ Kako bi se izbjegle nedoumice, pilot-linije ne smatraju se infrastrukturama.

²⁹ Ako projekat obuhvata energetska infrastrukturu, na njega se primjenjuju propisi o tarifama i pristupu i zahtjevi o razvezivanju u skladu sa zakonodavstvom o unutrašnjem tržištu.

³⁰ Osim poslovnih tajni i drugih povjerljivih informacija u propisno opravdanim slučajevima i uz saglasnost Komisije (Saopštenje Komisije C(2003) 4582 o profesionalnim tajnama u odlukama o državnoj pomoći (SL C 297, 9.12.2003, str. 6)).

³¹ Te informacije objavljuju se u roku od 6 mjeseci od dana dodjele. U slučaju nezakonite pomoći, od država članica zahtijevaće se da obezbijede naknadno objavljivanje tih informacija najkasnije u roku od šest mjeseci od datuma odluke Komisije. Informacije treba da budu dostupne u formatu koji omogućava pretraživanje, preuzimanje i jednostavno objavljivanje na internetu, npr. u formatu CSV ili XML.

³² Obavještenje Komisije o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne pomoći (SL C 119, 22.5.2002, str. 22).

PRILOG

OPRAVDANI TROŠKOVI

- (a) Studije izvodljivosti, uključujući pripremne tehničke studije, i troškovi pribavljanja dozvola potrebnih za realizaciju projekta.
- (b) Troškovi instrumenata i opreme (uključujući instalacije i prevozna sredstva), u obimu u kojem se koriste za projekat i za period korišćenja u projektu. Ukoliko se ti instrumenti i oprema ne koriste za projekat tokom njihovog cijelog vijeka trajanja, opravdanim troškovima smatraju se samo troškovi amortizacije koji odgovaraju vremenu trajanja projekta, obračunati na osnovu dobre računovodstvene prakse.
- (c) Troškovi sticanja (ili izgradnje) zgrada, infrastrukture i zemljišta, u obimu u kojem se koriste za projekat i za period korišćenja u projektu. Ako se ti troškovi utvrđuju u odnosu na vrijednost komercijalnog prenosa ili stvarno nastale kapitalne troškove, a ne u odnosu na troškove amortizacije, preostalu vrijednost zemljišta, zgrade ili infrastrukture trebalo bi prethodno ili naknadno oduzeti od manjka finansijskih sredstava.
- (d) Troškovi drugih materijala, robe i sličnih proizvoda neophodnih za projekat.
- (e) Troškovi pribavljanja, potvrđivanja i odbrane patenata i druge nematerijalne imovine. Troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, troškovi znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima 'van dohvata ruke', kao i troškovi konsultantskih i ekvivalentnih usluga koje se koriste isključivo za projekat.
- (f) Troškovi osoblja i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji su nastali direktno za aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, uključujući i aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija koje su povezane s prvom industrijskom upotrebom³³, ili, u slučaju infrastrukturnog projekta, koji su nastali tokom izgradnje infrastrukture.
- (g) U slučaju pomoći za projekat prve industrijske upotrebe, kapitalni i operativni izdaci (CAPEX i OPEX) ako industrijska upotreba proizilazi iz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija³⁴ i sama sadrži veoma važnu komponentu istraživanja, razvoja i inovacija koja predstavlja sastavni i neophodni element za uspješno sprovođenje projekta. Operativni izdaci moraju biti povezani sa tom komponentom projekta.
- (h) Mogu se prihvatiti i drugi troškovi ako su opravdani i ako su neodvojivo povezani sa realizacijom projekta, izuzev operativnih troškova koji nijesu obuhvaćeni tačkom (g)".

³³ Prva industrijska upotreba odnosi se na poboljšanje pilot-objekata ili na prvu opremu i objekte svoje vrste koji obuhvataju faze nakon pilot-linije uključujući fazu testiranja, ali ne podrazumijeva ni masovnu proizvodnju ni komercijalne djelatnosti.

³⁴ Prvu industrijsku upotrebu ne mora da sprovede isti subjekat koji je sproveo aktivnost istraživanja, razvoja i inovacija, pod uslovom da subjekt koji sprovodi prvu industrijsku upotrebu pribavi prava na korišćenje rezultata prethodne aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, kao i da su aktivnost istraživanja, razvoja i inovacija i prva industrijska upotreba obuhvaćene projektom i zajedno prijavljene.